

У НОВОМ САДУ У СУБОТУ 6. ЈУНА 1898.

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 18.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бавњења новорише дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по је дан пут за по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

НОВ КОМАД.

Данас се приказује у нашем позоришту први пут: „Нов комад“, шпанска драма, којој је предмет љубав и љубомора.

Ево садржине те јако занимљиве драме: Омиљеном комичару и лакријашу Јорику, глумцу у позоришној дружини Виљема Шекспира, пада тешко, што мора увек да игра комичне улоге. Врећа га, што му се не поверавају озбиљне, трагичне ствари. Увређен у свом глумачком поносу, измоли у управитеља позоришта, В. Шекспира, да му уступи у „Новом комаду“ трагичну улогу преваренога мужа, грофа Октавија. У тренутку, у часу тешке искушења, кад јасна љубав Алисе, жене Јорикове, и Едмунда, посинка Јориковог, прима моралне лекције Шекспирове, излази из побочне собе Јорик и у своме одушевљеном заносу изговара речи из улоге: „Стрепи, неверна жено! Стрепи, неблагодарнице!“

Те речи, као страшан глас са последњега суда божјега, из ненада затече заљубљену жену и она пада на колена и покајничким гласом замоли за милост.

Довољан разлог, да бедни Јорик увиди грех своје жене и да му то потресе узбуђену душу. Па још кад чује, да Шекспир тражи од глумца Валтона, да не каже Јорику неку тајну: пада му копрена с очију и он помишила допније, да је Шекспир љубавник жене његове. Али на скоро, разуверен, тражи и даље свога противника, и не сумњајући на свога посинка Едмунда. Он врећа Валтона, само да му прокаже бездушника, који му је отео љубав његове жене.

Ма да је успео у игри својој потпуно и побрао лаворике дивним приказом своје улоге; ма да му заглунише уши од сила пљескања одушевљенога света: јадни, преварени муж и у тој победној слави својој не заборавља тешке муке своје, која му постаје још тежа, кад угледа издајничко писмо у рукама своје Алисе.

У томе тешком тренутку Јорик мораде отићи на позорницу, да настави приказ свој, а Шекспир присили речима Валтона, да му уступи писмо, отето од Алисе. Ал' Валтон предаје Шекспиру писмо, које је имао, према улози својој, да преда Јорику на позорници, а задржи код себе писмо, које је писао Едмундо Алиси.

То је оно писмо, које има да преда у „Новом комаду“ као Ландолфу Октавију, а које открива љубав између Манфреда и Беатриче.

Све је као на јави: грофа Октавија, преварена мужа, игра Јорик, Манфреда: Едмундо и Беатричу: Алиса.

Пред нама се одиграва сцена, кад писмо треба да отвори очи Октавију и да покаже љубавника његове жене.

Валтон, сада Ландолф, да би се осветио Јорику, што му је отео улогу и помрачио славу, предаје му оно писмо, што открива љубав Алисе и Едмунда.

Треба ли даље што рећи?

Мач, којим Јорик прободе Едмунда, завршује ову драму, која нам живо и убедљиво износи трагику стварности, приказану трагиком глумачке игре.

ХИСТИКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Себичњак“, комедија у три чина од Е. Лабиша и Е. Мартена, превела Стана Глишићева).

„Moi“ није једина шала, коју је Лабиш написао у компанији с Мартеном, а није ни једна, за коју зна српска публика. Из исте је задјеничке фабрике изашао и „Le voyage de M. Perrichon“, што је пре десет и више година — 19 новембра 1887. — даван овде у Новом Саду први и једини пут. Ово је до душе или наш анонимни преводилац „Перишонова пута“ или ко други отео суауторство Мартену те и по позоришној објави и по реферату о премијери излази, да је Лабиш соло написао ту лакрију, но и Шпамеровци и Брокхаузовци и Мајеровци а уз ове последње, разуме се, и Борјимилер не остављају Мартена „неопажена“ па како су они праведни према Мартену тако га респектује и преводилица „Себичњака“ а овом приликом и онај „ко други“.

Не знам како ко, но ја се нисам никад заносио за компанијским радњама у оном делу књижевности, који крсте belles lettres. Нису ме усхитили чак ни Еркман и Шатријан ни својим „Les Rantzaus“, који се овде у нас дају као „Завађена браћа“, ни својим „L'ami Fritz“, с којим ни Маскањи није био најбоље среће, ни својим „Le juif polonais“, који је, као што чујем, превела наша Милка Марковићка и који ће се као „Чивутин из Пољске“ за који дан приказати Новосађанима. А за њих двоје баш кажу, да су „schon in den ersten Früchten ihres gemeinschaftlichen literarischen Schaffens eine so merkwürdige Uebereinstimmung der Denk- und Schreibart bekundeten, dass man längere Zeit glaubte, ihre Schriften rührten von einem einzigen Autor her“. О „Лијонском улаку“ неке тријаде: Моро, Сирден и Делакур и о „Биду“ Веселиновића и Брзака не ћу ни да говорим. Згодно би се дала овамо апликовати српска опробана истина, но како је нешто мало драстична, нека буде довољна овде она немачка о многим куварима и о пресољеној чорби.

Моју аверзију према књижевној деци, која in puncto paternitatis бар немају кубуре, није могао да одговари „Себичњак“ Лабиша и Мар-

тина. Ако се још могла потенцовати, он ју је потенцовао. То вам је ни овамо ни онамо него ама прави књижевни систримак. Лабиш ђаволи, Мартен сентименталише; Лабиш развукао уста на смеј, Мартен преврнуо очи као преклане овца; Лабиш као из рукава сипа духовите досетке, Мартен попује — Лабиш једно, Мартен девето, или да кажем с нашим народом: Лабиш-старац шумом, Мартен-баба друмом. Од куд онда ту основног тона, од куд јединства, од куд пелине, од куд заобљености? Свему том ни трага ни гласа, али за то овде у нас има нечега, што накнађава све недостатке. То је класична фигура Добриновићева Дитресија. Добриновићу зацело није првина, да је што спасао и да је вадио кестење за друге, не опекавши се. Није дакле чудо, што се и овде показао онај стари мајстор. Па опет не може човек а да му и овом приликом не каже: евала!

Г.

КР. СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

Управа кр. српског народног позоришта у Београду издала је ову објаву:

„У почетку ове сезоне издангубило је Позориште читава два месеца због увођења електричног осветљења. У месецу фебруару изгубило је седам представа, а то је после осетно утицало и на представе у месецу марта. У опште узеши привреда у току целе ове сезоне била је према ранијим сезонама доста слаба. Све ово привудило је Управу, да ове године продужи позоришну сезону до краја месеца јуна.“

Дакле, Народно Позориште радиће ове године до 30. јуна закључно. Представе ће давати сваки дан осим петка. Дневних представа неће бити. С обзиром на топле дане, који настају у поменутом месецу, а у исти мах да би се и публици учинила олакшица, Управа је одлучила, да за све представе у месецу јуну буду цене знатно спуштене, т. ј. онолике колике су сад за дневне представе.“

— До сада су биле три представе у народном позоришту са знатно спуштеним ценама. Све три представе биле су врло добро посетење. Још сада може се рећи, да ће покушај овај потпуно успети. Но публика рзаумела је цел

ових представа и она их обилато походи. Ми смо се овако лепоме одзиву од стране публике и надали, јер доиста не може се наћи за 1 динар или 50 пари динарских лепшега и јефтинијега уживања, но провести вече у народноме позоришту и гледати тако лепе представе, као што их имамо целога месеца јуна. И публика и народно позориште имаће позитивне користи од овога лепога покушаја. Само куражно напред!

(Недељни ред представа кр. српског нар. позоришта у Београду). Понедељник 1. јуна: *Агиеша*, позоришна игра у три чина, с певањем, написао Шандор Лукачи, превод с мађарског. Музика од Еркла.

Уторник 2. јуна: *Карлова тетка*, шала у три чина, написао Брандон Томас, превод с немачког.

Среда 3. јуна: *Зец*, шала у три чина, написао И. И. Мјасњицки, превод с руског.

Четвртак 4. јуна: *Циганин*, позоришна игра у три чина, с певањем, написао Сиглигети, превео и прерадио Јустин Милан Шимић. Музика од Беле Келера.

Субота 6. јуна: *Прециоза*, позоришна игра у четири чина, с мелодрамом и с певањем, написао Џије Алекс. Волф, превео с немачког М. Живковић. Музика од Вебера.

Недеља 7. јуна: *Првенин Буђелар*, позоришна игра у 4 чина, с певањем, написао Фрања Чепреки, превод с мађарског. Музика од Еркла.

УМЕТНОСТ.

(Концерат **Жарка Савића** у Загребу.) У четвртак 21. маја, на дан Цара Константина и Царице Јелене, био је концерат у загребачком глајзеном заводу, који је у почаст своме миломе госту г. Жарку Савићу приредило Српско певачко друштво у Загребу. У осам сата увече беше дворана већ готово пуна скоро самима Срба и Српкиња загребачких. Лепи овај одзив показао је јасно, са каквим је симпатијама дочекала загребачка Србадија свога милога госта г. Жарка. Браћа Хрвати бијаху ту веома слабо заступљени; неколико новинарских извештача и још две или три особе представљају цели хрватски одзив.

Појав г. Савића беше поздрављен бурним пљескањем и усклицима: „Живио!“

Програм концерта имао је свега 11 песа-

ма, од којих је осам отпевао г. Савић, а остале чланови српског певачког друштва. Певање г. Савића пратио је на гласовиру г. проф. Фрањо Илек, а певање срп. пев. друштва г-ђица Марија Вранешевићева, позната уметница на гласовиру.

Певање г. Савића усхијило је, управо раздрагало све слушаоце, те бурно пљескање и срдачни усклици након сваке песме не престајаху, док се г. Жарко по два пута и по три пута није појавио пред публиком. Глас господина Савића заиста може се уврстити међу ретке појаве. Звучан и снажан, пун и округао креће се он без икаква напрезања како у великој висини тако и у најнижеј дубини. Као трепетање сребрних таласа бистра поточића титра се он нежношћу својом у висини, а као жуборни шум буром заталасаних валова силовите ретке разлеже се он бујношћу својом у дубини. Стапање ових двеју противности уздиже се до савршене естетичке лепоте.

Г. Савићу дата су два велика венца, један од загребачких Срба, а други од загребачких Српкиња.

Певачко друштво отпевало је такође своје песме на потпуно задовољство публике. Г-ђица Вранешевићева добила је красну киту цвећа.

После концерта дочекала је публика г. Савића пред зградом Глајзеног завода са бурним поздравима, те га је дигла на рукама у вис у знак нарочитог одликовања. За тим се готово сви упутише у рестаурацију хотела Империјала на пријатељски састанак. Рестаурација беше сасвим пуна женског и мушких света, који се уз песму и здравице пријатељски забављају до у касну ноћ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа.)

У недељу 7. јуна: „*Краљевић Марко и Арапин*“. Историјска слика у 5 чинова, с певањем и играњем, написао В. М. Миљковић, музика од Ф. Гала.

У уторак 9. јуна: „*Роман сиромашног младића*“. Позоришна игра у 5 чинова, написао Октав Феље, превео Светозар Савковић.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

15. Представа.

У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ.

у претплати 9.

У Новом Саду, у суботу 6. (18.) јуна 1898.

ПРВИ ПУТ:

НОВ КОМАД.

Драма у 3 чина, написао Дон Мануел Тамајо и Баус, са шпанског превео Х. С. Давичо.

Редитељ: Добриновић.

ОСОБЕ:

Јорик	— — — —	Добриновић.	Шекспир	— — — —	Васиљевић.
Алиса	— — — —	С. Бакаловићка.	Писац	— — — —	Душановић.
Едмундо	— — — —	Спасић.	Сценариста	— — — —	Динић.
Валтон	— — — —	Николић.	Шаптач	— — — —	Матић.

Више глумца и глумица и позоришних послужитеља. — Догађа се у Енглеској, 1605.

Први и други чин у кући Јориковој, трећи чин на позорници и облачионици.

ОСОБЕ У НОВОМ КОМАДУ:

Гроф Октавијо	— — —	Г. Јорик.	Беатрича	— — — —	Гђа Алиса.
Манфредо	— — —	Г. Едмундо.	Ландолфо	— — — —	Г. Валтон.

У недељу 7. (19.) јуна: „Краљевић Марко и Арапин“. Историјска слика у 5 чинова, с певањем и играњем, написао В. М. Миљковић, музика од Ф. Гала.

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ: Ложа у партеру: 4 ф. 50 н. — Ложа у I. спрату: 4 фор. — Седиште у I. и II. реду у паркету 80 н. — Седиште у III. IV. V. и VI. реду: 60 н. — Седиште у VII. VIII. IX. и X. реду: 50 нов. — Седиште у XI. и XII. реду: 40 н. — Седиште на балкону у I. реду: 80 н. — Седиште на балкону у II. реду: 60 нов. — Седиште на балкону у III. IV. реду: 40 нов. — Седиште на галерији у I. и II. реду: 30 нов. — Стajaње на I. галерији: 30 н. — Стajaње за ћаке у партеру: 20 нов. — Војници до наредника: 20 нов. — Стajaње на II. галерији: 20 н.

Ко се још жели претплатити, нека изволи ту своју намеру изјавити у књижарници
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА.

Улазнице могу се добити у књижарници Браће М. Поповића од 8—12 сахата пре подне, и од 3—5 после подне, а у вече на позоришној благајници.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.